

Отже, використання запропонованого методологічного концепту, заснованому на взаємопов'язаних підходах, сприятиме розробленню такої методичної системи професійної підготовки в умовах освітньо-виробничого кластеру, яка дозволить підвищувати рівень професійної компетентності майбутніх фахівців сфери послуг, опановувати інноваційні знання і вміння, що позитивно позначиться на їхній професійній діяльності та забезпечить баланс інтересів підприємств й навчальних закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Список використаних джерел:

1. Короткова Л.І. Педагогічні умови створення професійних стандартів швейного профілю на основі компетентнісного підходу : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. НАПН України, Ін-т проф.-техн. освіти. Київ, 2012. 237 с.
2. Ничкало Н.Г. Трансформація професійно-технічної освіти України: монографія. К.: Педагогічна думка, 2008. 200 с.
3. Філософський словник соціальних термінів / [В.П. Андрущенко та ін.] ; за ред. В.П. Андрущенко. К.: Р.И.Ф. ; Харків, 2005. 671 с.

Мозговий В.Л.

*доктор педагогічних наук, доцент,
Відокремлений підрозділ «Миколаївська філія
Київського національного університету культури і мистецтв»*

ПРОФЕСІЙНИЙ ЕГОЦЕНТРИЗМ УЧИТЕЛЯ: НОВЕ СЕМАНТИЧНЕ НАПОВНЕННЯ ПОНЯТТЯ

Аналізуючи сучасні нововведення вітчизняної системи середньої освіти (Концепція Нової української школи), спостерігаємо тенденцію особистісного визначення учня й учителя як центральних фігур освітнього процесу. Щодо значущості першого суб'єкта педагогічної взаємодії – учня, то визначений аспект концептуально підтверджено такими ключовими компонентами як: /05 Педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками та

/06 Орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм [2, с. 7]. Суб'єктна значущість учителя теж визначена компонентом, а саме: /02 Умотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно.

Якщо з учнем більш демократично визначена позиція особистісного розвитку (дитиноцентризм), то з учителем – усе чітко в межах професійної (педагогічної, предметної, виховної та ін.) діяльності. Виявляється на практиці вчитель не може мати ніякого особистого централізму? Напевно, це не дуже правильна позиція щодо особистісного, а в перспективі й професійного розвитку вчителя. Якщо розглянути егоцентризм не як форму прояву егоїзму, а як складову умотивованого професійного розвитку, тоді, можливо, професійний егоцентризм і стане мотивацією до свободного, творчого й професійного розвитку вчителя.

У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» поняття «егоцентрист» тлумачиться як «Людина, що зосереджена на своїй особистості й своїх інтересах» [1, с. 336]. Якщо озирнутися навколо й замислитися над поведінкою людей, то слід погодитися з думкою, що це – норма сучасного соціуму. Цю норму бачать сучасні діти, вони вимагають її від батьків, учителів і всього оточення. Ми (вчителі) погодилися ж з позицією, що всі діти від народження талановиті, треба лише створити умови для розвитку їхніх талантів, здібностей тощо. Ми культивуємо повсякденно ідею дитиноцентризму. Але чи можемо ми її правильно культивувати, залишаючись альтруїстами, не вбачаючи особистісної значущості в професійній, громадській та іншій діяльності? Це питання риторичне. Кожен учитель у своїй професійній діяльності намагається досягти успіхів, отримати відповідний статус (науковий, управлінський, соціальний), і постійно замислюється над особистісними здобутками (авторитет, повага, приклад для наслідування). Як би ми не відмовлялися, але це прояви егоцентризму і вони, до речі, не така вже й негативна ознака нашої особистості.

Як не дивно, але учительська професія сприяє досить серйозним психологічним метаморфозам особистості. Учитель одержимий роботою, таких досить багато, може вибудувати навіть свою ієрархію потреб. У контексті зазначеної позиції, на нашу думку, доречною буде теза Абрахама Маслоу: «...творчі люди можуть розвивати свій талант усупереч серйозним соціальним проблемам, створюючи тим самим власну ієрархію потреб завдяки особливостям своєї біографії» [4, с. 489]. Те, що професія вчителя є творчою, ні в кого не викликає сумнівів. Саме особистісно-професійна основа педагогічної діяльності робить учителя індивідуальністю. На жаль, сучасна система освіти ще не вийшла на такий рівень соціального визнання професії учителя. У цьому контексті вважаємо за доречне процитувати М. Поплавського, який, визначаючи принципи управління собою і людьми, зазначає: «Намагайся бачити в людині особистість, а не її соціальну функцію. Пам'ятай, що всі люди різні, в кожного є свої переваги і недоліки. Кожна людина – «Зірка» у своїй справі. Створи їй умови – і ти матимеш хороший результат у роботі і вдячність» [3, с. 91].

У такому разі синонімами професійної егоцентричності можуть бути: амбітність, цілеспрямованість, самоорганізація, самовдосконалення, саморозвиток. Останні є орієнтирами сучасної системи професійної освіти. Використання позицій професійного егоцентризму в діяльності вчителя може спонукати до свобідного вибору особистісно-творчого вектору та реалізації його особистісно-професійних позицій, творчих планів у закладі освіти. Не менш значущою є умотивована похвала/винагорода як визнання значущості особистості вчителя в організації освітньої діяльності закладом освіти. Професійний егоцентризм за відповідної саморефлексії абсолютно успішно може сприяти учителю в таких аспектах: особистісному й професійному розвитку; визначенні індивідуальності, формуванні харизматичності, встановленні самоідентичності; утвердженні професійної обізнаності, підтвердженні професійної відданості та визнанні професійного лідерства.

За такої позиції поняття «професійний егоцентризм учителя» набуває нового семантичного наповнення, а саме: особистісно-професійна позиція учителя, яка на основі свobodного вибору формує позитивні соціально-психологічні (комунікативні, мотиваційні, діяльнісні) умови реалізації його індивідуального вектору розвитку зі свідомим урахуванням перспективних планів професійного середовища.

Список використаних джерел:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел]. – К.; Ірпінь: Перун, 2002. – 1728 с.
2. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи / Упорядники: Л. Гриневич, О. Елькін, С. Калашнікова, І. Коберник, В. Ковтунець, О. Макаренко, О. Малахова, Т. Нанаєва, Г. Усатенко, П. Хобзей, Р. Шиян // МОН України – Режим доступу: www.mon.gov.ua/activity/education.
3. Поплавський М.М. 20 принципів управління, як керувати собою і людьми: Навчальний посібник. – К.: «Дельта», 2006. – 144 с.
4. Хьелл Л. Теории личности / Л. Хьелл, Д. Зиглер. – СПб.: Питер, 2002. – 608 с.: ил. – (Серия «Мастера психологи»).

Стеблюк С.В.

кандидат педагогічних наук,

Мукачівський кооперативний торговельно-економічний коледж

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ У ПРОЦЕСІ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ: СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Сучасна професійна освіта в Україні набуває інноваційного змісту. Конкурентне економічне середовище вимагає від спеціалістів креативності, компетентності, комунікабельності, сформованих морально-етичних цінностей. Підготовка майбутніх